

Курсова робота

з фінансового аналізу

на тему: «Аналіз доходів і витрат фінансової діяльності»

(на матеріалах СВК «Летава» Чемеровецького району Хмельницької області)

Виконав: студентка 2 стн курсу
денної форми навчання

Білюк В.О.

зі спеціальності «**Фінанси, банківська
справа та страхування**»

Керівник: к.е.н., доцент Гайбура Ю.А.

Національна шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії: _____

_____
_____

ЗМІСТ

стор.

Вступ.....	3
1. Теоретичні засади управління формуванням витрат підприємства.....	5
1.1.Економічний зміст та формування витрат підприємства.....	5
1.2. Управління витратами у системі стратегічного менеджменту підприємства	10
1.3.Методи та функції управління витратами підприємства.....	14
2. Аналіз формування витрат на виробництво продукції.....	19
2.1.Характеристика виробничо-фінансової діяльності підприємства..	19
2.2. Аналіз витрат виробництва собівартості продукції.....	31
2.3. Аналіз фінансових результатів і рентабельності підприємства.....	42
3. Напрями формування раціонального рівня витрат підприємства	
Висновки.....	59
Список використаної літератури.....	63
Додатки.....	66

Вступ

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку економіки підприємства витрати є важливим аспектом його економічної стійкості, конкурентоспроможності та ефективності виробництва. Підтримка оптимального рівня витрат є основною умовою його виживання й розвитку. Управління витратами – найважливіший інструмент досягнення підприємством високого економічного результату.

Перспективи розвитку підприємства значною мірою залежать від поведінки витрат та управління ними. Вміння планомірно й раціонально керувати ними в періоди погіршення кон'юнктури ринку підвищує шанси на виживання.

На практиці прослідковується все більший зв'язок між системою управління витратами та ефективністю діяльності підприємства загалом. Даний аспект не залишається без уваги із сторони відомих науковців, як у сфері управління, так і в обліковому контексті, зокрема, значний внесок у дослідженні особливостей формування системи управління витратами та її складових здійснили вітчизняні вчені: Голов С.Ф., Гордієнко В.М., Грещак М.Г., Давидович І.Є., Загородній А.Г., Карпова Т.І., Кузьмін О.Є., Мельник О.Г., Озеран В.О., Попов О.О., Садовська І.Б., Цал-Цалко Ю.С. та ін. Вони вважають, що реальним напрямом зменшення витрат є розробка системи управління ними. Віддаючи належне здобуткам зазначених вчених, вважаємо необхідним виходячи з розгляду численних публікацій з проблематики управління витратами, в рамках аналізу існуючих серед науковців підходів до сутнісного розуміння управління витратами здійснити спробу ідентифікації методів та принципів.

Метою курсової роботи є дослідження та обґрунтування теоретичних та практичних засад управління витратами на сільськогосподарських підприємствах, їх впливу на фінансові результати підприємства.

Для досягнення поставленої у роботі мети використовувались такі методи: порівняльного аналізу й узагальнення – для вивчення еволюційного

розвитку та суті категорій “витрати” і “собівартість”; індукції та дедукції – для з’ясування місця витрат виробництва в процесі управління діяльністю підприємства; групування та логічного аналізу – з метою визначення найвідповідніших класифікаційних ознак витрат виробництва для потреб системи управління; діалектичного пізнання – для дослідження розвитку концепцій обліку витрат і калькулювання собівартості зерна; спостереження – для визначення стану обліку на досліджуваному підприємстві і аналізу витрат виробництва; графічний та економіко-математичні методи – для вивчення динаміки витрат у системі управління; статистичного моделювання – для побудови прогнозної моделі витрат виробництва.

Методологічною основою є нормативно-правові документи з досліджуваної проблеми, праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів.

Інформаційним забезпеченням показники фінансово-господарської діяльності СВК “Летава” Чемеровецького району Хмельницької області.

Курсоваа робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків і пропозицій, списку використаних джерел із 46 найменувань. Основний зміст роботи викладений на 65 сторінках друкованого тексту, містить 10 таблиць.

ВИСНОВКИ

1. Отримання найбільшого ефекту з найменшими витратами, економія трудових, матеріальних і фінансових ресурсів залежать від того, як підприємство вирішує питання управління витратами, котре передбачає пошук способів їх зниження. Величина витрат істотно впливає на формування фінансових результатів, а також є основою для оцінювання ефективності діяльності підприємства. Зважене й обдумане вирішення питань щодо управління витратами на підприємстві забезпечить високий рівень ефективності його діяльності. Саме тому пошук шляхів зниження витрат виробництва у сучасних умовах варто розглядати як фактор підвищення прибутковості та ефективності роботи підприємств.

Від рівня й динаміки витрат залежать не лише фінансові результати окремих підприємств та їх структурних підрозділів, а й ефективність формування національного доходу на рівні держави в цілому. Серед існуючих інструментів оптимізації витрат основними є інструменти регулярного управління витратами, до яких відносять облік, контроль, аналіз і заходи щодо зниження їх рівня. Правильне управління витратами, в свою чергу, створює підприємства солідний запас стійкості та підвищує його ефективність, а значить, посилює його здатність до захисту своїх ринкових інтересів і здатність за інших рівних умов отримати більший прибуток.

2. Підвищення ефективності агропромислового комплексу як найважливішого сектора економіки України залежить від прийняття своєчасних оперативних та обґрунтованих рішень щодо управління виробництвом.

Для того, щоб виконувалися передбачені виробничо-фінансовим планом сільськогосподарські роботи, підприємству потрібна необхідна кількість трудових ресурсів, основних та оборотних засобів.

Розрахунки показали, що загальна земельна площа 2016 року зменшилася на 737 га в порівнянні з 2012 р. у зв'язку з тим, що усі землі роздані на паї. Середньооблікова чисельність працівників у 2016 році становила 319 осіб,

фондоозброєність праці зросла майже на 50 відсотків, а фондозабезпеченість сільськогосподарського виробництва була вищою на 62 відсотки.

3. Результатом господарської діяльності є економічний її підсумок у грошовій формі, який має два “полюси” прояву: позитивний і негативний, тобто прибуток і збиток.

У величині фінансових результатів безпосередньо віддзеркалюються усі аспекти діяльності господарюючого суб’єкта: технологія і організація виробництва, система внутрішнього і зовнішнього управління, особливості діяльності.

Із розрахунків основних показників фінансового стану підприємства видно, що хоча витрати на реалізацію продукції і зросли, грошова виручка від продажу сільськогосподарської продукції також збільшилась майже 80 відсотків. Середньорічна вартість основного капіталу підприємства протягом досліджуваного періоду збільшилась на 27% , оборотного капіталу – вдвічі. Що стосується інших фінансових показників, слід відмітити, що спостерігається тенденція значного підвищення. Отже, як видно з розрахунків, у звітному році підприємство було прибутковим.

4. Горизонтальний аналіз активів підприємства показує, що їхня абсолютна сума за 2014 - 2016 роки зросла на 36829 тис. грн, або майже на 47 відсотків. Якби не було інфляції, то можна було б зробити висновок, що підприємство нарощує свій економічний потенціал. В умовах інфляції цього сказати не можна, оскільки основні засоби, залишки незавершеного капітального будівництва періодично переоцінюються з урахуванням зростання індексу цін. Нові запаси відображено за поточними цінами, раніше оприбутковані запаси - за цінами на дату надходження їх. Кошти в розрахунках, грошову готівку не переоцінюють. Тому дуже важко привести всі статті активу балансу до порівнянного вигляду і зробити висновок про реальні темпи приросту їхньої величини.

Вертикальний аналіз активів балансу, відображаючи частку кожної статті в загальній валюті балансу, дає змогу визначити значимість змін активів за

кожним видом. Дані показують, що найбільшу питому вагу у структурі активів підприємства займають оборотні активи – 62,8 відсотки. Їх частка у структурі капіталу збільшилася за досліджуваний період на 9,1%, а необоротних активів відповідно зменшилася. У зв'язку з цим змінилася органічна структура капіталу: в 2014 році відношення оборотного капіталу до основного становило 1,916, в 2015 році – 1,46, в 2016 році – 1,69.

5. Аналіз показників ділової активності підприємства показав, що коефіцієнт загальної оборотності капіталу протягом досліджуваного періоду збільшився на 0,03. Коефіцієнт прибутковості капіталу звітного року склав 0,26. Коефіцієнт оборотності власного капіталу збільшився на 0,19 пунктів.

Для якісної оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства використовують показники фінансових коефіцієнтів ліквідності. Основним з них є коефіцієнт абсолютної ліквідності, який вважається найжорсткішим критерієм платоспроможності, що показує, яку частину поточних зобов'язань підприємство може за необхідності погасити негайно за рахунок найліквідніших активів. В досліджуваному підприємстві спостерігається тенденція до значного підвищення цього показника. Звітного року він становив 0,83, тобто досить високим, що негативно вплинуло на динаміку показників рентабельності підприємства.

6. Визначальними в системі комплексного економічного аналізу та в аналітичному забезпеченні групування витратами за схемою «діяльність – витрати – фінансовий результат» є їхнє групування за економічними елементами та статтями калькуляції.

Як видно з розрахунків, найбільшу частку (63,5 %) у складі поточних витрат підприємства 2016 р. становлять матеріальні витрати, тобто певне підприємство можна віднести до матеріаломістких.

Незначна частка (2,1%) припадає на амортизаційні відрахування, що пояснюється, напевно, використанням систем амортизації, які передбачають обчислення суми амортизаційних відрахувань на базі залишкової вартості

основних засобів, а вона, внаслідок великої кількості застарілого устаткування, має невелике значення.

7. На сьогоднішній день важливого значення набуває аналіз фінансових результатів діяльності підприємств і їх фінансового стану.

Із розрахунків видно, що протягом досліджуваного періоду зменшились витрати на збут підприємства. Разом з тим, спостерігається тенденція щодо підвищення інших показників фінансових результатів. Зокрема, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшився майже на 80 відсотків. Хоча витрати на реалізацію продукції (товарів, робіт, послуг) і зросли, валовий прибуток підвищився майже вдвічі. Чистий прибуток у досліджуваному підприємстві протягом аналізованого періоду також збільшився у 2,5 рази. В структурі доходів СВК “Летава” протягом останніх п’яти років найбільшу частку займає чистий дохід від реалізації продукції – від 79,5 до 83,1 відсотка. Найбільшу питому вагу в структурі витрат становлять витрати від операційної діяльності (73,4 % у 2012 р., 78,2 % у 2016 р.), найменшу частку займають витрати на збут – звітного року 0,5 відсотка, що на 2,7 відсотка менше базисного року.

Тому, досліджуваному господарству слід розробляти заходи і вишукувати резерви зниження собівартості продукції та підвищення ефективності свого аграрного виробництва. Практичний досвід успішно розвинутих агроформувань вказує на те, що таких напрямів є два. А саме:

- приведення в дію всіх можливостей збільшення обсягу виробництва;
- економія витрат за рахунок недопущення перевитрат за окремими статтями; зниження собівартості калькуляційних одиниць послуг допоміжних виробництв; економія витрат праці на основі росту її продуктивності; недопущення перевитрат на обслуговування виробництва і управління.

Список використаної літератури

1. Андреева Г.І. Економічний аналіз: Навч.-метод. посіб. / Г.І. Андреева – К.: Знання, 2008. – 263с. – (Вища освіта ХХІ століття).
2. Багров В.П., Багрова І.В. Економічний аналіз: Навчальний посібник. / В.П. Багров, І.В. Багрова - К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 160 с.
3. Бельтюков Є.А., Безнощенко Н.О., Управління витратами на основі функціонально-вартісного аналізу// Вісник Хмельницького національного університету, 2014 – № 2, Т.2 – с. 7
4. Білоусова І.В. Методи обліку виробничих витрат і калькулювання собівартості продукції / І.В. Білоусова //Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. - №9. – С.6-9.
5. Бойко Є.І. Удосконалення системи управління витратами на підприємствах / Є.І. Бойко //Науковий вісник НЛТУ України, 2008 - вип. 18.6 – с. 139
6. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. / М.ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, Я.Г. Панченко та ін.; За ред. проф. М.Ф, Огійчука. – К.;Алерта, 2006. – 878 с.
7. Васильєва Т.А., Рябенков О.В. Використання АВС-методу в системі управління витратами промислового підприємства / Т.А. Васильєва, О.В. Рябенков // Всеукраїнський науково-виробничий журнал, 2014 – № 4 – с. 181
8. Ватченко О.Б., Шевченко Я.Г. Методи калькулювання в стратегічному управлінні / О.Б. Ватченко, Я.Г. Шевченко // Економічний простір, 2014 – № 48/2 – с. 175
9. Великий Ю.М., Прохорова В.В., Н.В.Сабліна, Управління витратами підприємства // Ю.М. Великий та ін. / Харків: ВД "ІНЖЕК", 2012 р. – 192 с.
- 22.Грещак М.Г., Коцюба О.С. Управління витратами. Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / М.Г. Грещак, О.С. Коцюба – К.: КНЕУ, 2012 – 350 с.

23. Гайбура Ю.А. Економічний аналіз сучасного стану виробництва м'яса. Аграрна наука – селу // Наук. збірник. Вип. 6. – Кам'янець - Подільський, 1998. – С. 141-142.
24. Гайбура Ю.А. Аналіз грошових і сукупних витрат домогосподарств // Збірник наукових праць. – Вип. 15. Том 2. (Інститут бізнесу і фінансів) – Кам'янець – Подільський, 2007. – С. 242-244.
25. Гайбура Ю.А. Аналіз і прогнозування ефективності галузі рослинництва // Збірник наукових праць ПДАТА. – 2012. Вип. 20. – С. 171-176.
26. Гайбура Ю.А. Управління фінансами підприємства // Проблеми сучасної економіки: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Донецьк, 27-28 грудня 2013 року / Східноукраїнський інститут економіки та управління. – Донецьк : ГО «СІЕУ», 2013. ч. 3. – С. 32-34.
27. Гайбура Ю.А. Управління фінансовим результатом підприємства // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». Вип. 5. – Херсон, 2014. – С. 50-54.
28. Гайбура Ю.А. Формування витрат і собівартості продукції та їх вплив на фінансові результати підприємства // Бухгалтерський облік, аналіз і аудит в управлінні економічними процесами світової і національної економіки: сучасний стан та перспективи : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 11 грудня 2015 р., (ПДАТУ, м. Кам'янець-Подільський). Тернопіль : Крок, 2015. – С. 160-164.
29. Гайбура Ю.А. Управління прибутковістю підприємства та шляхи її підвищення. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». Вип. 15. Херсон, 2015. С. 150-154.
30. Гайбура Ю.А. Прогнозування фінансових результатів підприємства як елемент управлінського рішення. Стратегія збалансованого використання економічного, технологічного та ресурсного потенціалу країни : зб. наук. праць II між нар. наук.-практ. конф. 1 червня 2016 р. (ПДАТУ, м. Кам'янець-Подільський). Тернопіль : Крок, 2016. – С. 88-90.

31. Дашкевич О.Ю. Класифікація витрат виробництва / О.Ю. Дашкевич // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України, 2014 р. № 1 – с. 110
32. Іванюта П.В., Лугівська О.П. Управління витратами: навч. посіб. / П.В. Іванюта, О.П. Лугівська - Київ: «Центр учбової літератури», 2014 р. – 316 с.
33. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу. Навч. посібник. – 5-те вид., випр. і доп. / В.М. Івахненко – К.: Знання, 2006. – 261с. – (Вища освіта ХХІ століття).
34. Кармазін В.А., Савицька О.М. Економічний аналіз: Практикум. / В.А. Кармазін, О.М. Савицька –К.: Знання, 2007. – 255с.
35. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Економічний аналіз: теорія і практика: Підручник / За ред. Проф. А. Г. Загороднього. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. - "Магнолія 2006 ", 2007. – 440 с.
36. Ковальчук Н.В. Облік доходів і витрат діяльності підприємств / Н.В. Ковальчук, Л.А. Кушнір, В.В. Блинда // Збірник наукових праць /за ред. М.І. Бахмата. — Кам.—Под. — 2007. — Вип. 15, т.2. — С.230—232.
37. Кожанова Є.П., Отенко І.П., Серікова Т.М., Куліков П.М. Економічний аналіз: Навчальний посібник. / Є.П. Кожанова та ін. – 3-є вид., допрац. і доп. – Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2012. – 344 с.
38. Кузнецова С. Методологічні засади трансформації бухгалтерського обліку як напрям розвитку інформатизації суспільства / С. Кузнецова // Бухгалтерський облік та аудит. – 2007. – № 7. – С. 23-28.
39. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств: Навч. посіб. / Л.А. Лахтіонова – К.: КНЕУ, 2005. – 365 с.
40. Левицька С. Бухгалтерський облік: основи, перспективи розвитку / С. Левицька Бухгалтерський облік та аудит. – 2007. – № 8. – С. 7-12.
41. Лукава І. М. Особливості діючої системи управлінського обліку в рослинництві // Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК

- України: стан та перспективи. Ч. 3. [за ред Саблука П.Т., Дем'яненка М.Я., Жука В.М.] / Лукава І. М. – К., 2003. – С.49.
- 42.Облік сільськогосподарської діяльності: Навчальний посібник / За ред. Жука В.М. – К.: Видавництво ТОВ “Юр-Агро-Веста”, 2007. – 368с.
- 43.Облікова політика підприємства: Навчальний посібник / За ред. Лузана Ю.Я., Гаврилюка В.М. – 2-е вид., доп. і перероб. – К.: Видавництво ТОВ “Юр-Агро-Веста”, 2012. – 328с.
- 44.Павлик В.П. Оцінка сільськогосподарського виробництва за собівартістю і затратами праці / В.П. Павлик //Економіка АПК. – 2007. - №2. – С.67-72.
- 45.Панасюк В. Витрати виробництва: управлінський аспект / В.М. Панасюк. – Тернопіль: Астон, 2005. – 288 с.
- 46.Семенишена Н.В. Інформаційне забезпечення оцінки потенціалу аграрних підприємств / Н.В.Семенишена, О.Д.Радченко // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Фінанси і кредит, 2010. Вип. 1. — С. 236— 239.